

Brott och straff för att kväva protester

Människor som fredligt protesterar mot orättvisor bemöts allt oftare med våld. I Latinamerika så väl som i Europa. I Spanien och Grekland attackeras fredliga demonstrationer av militär och polis. Men förtrycket slutar inte där. I syfte att få slut på protester och avskräcka engagerade medborgare från att protestera använder sig makten av juridik. Protesten stämplas som ett brott. Brott och straff har blivit vardag för ledare och engagerade medborgare som protesterar.

Genom kriminaliseringen av protesten flyttas den sociala kampen från den politiska debatten till en juridisk arena. Där indivi-

dualiseras kampen för rättigheter genom att enskilda misstänkliggörs och stämplas som brottslingar. Där försvinner den sociala konfliktens innebörd och legitimitet in i juridikens paragrafer, byråkrati och straff.

I Latinamerika är ofta kriminaliseringen av sociala rörelser kopplad till råvaruutvinning och utländska investeringar. Juridiska ramverk och domstolar används för att skydda utländska investeringar mot protesterande lokalbefolkning som drabbas av miljöförstörelse och socialt förtryck. Ledare för sociala rörelser åtalas för allt från stöld och förtal till miljöbrott, terrorism och mordförsök. Människorättskampar häktas och frihetsberövas under lång tid utan rätt till försvar eller rättegång.

”Det blir allt svårare att protestera. Regeringen har lagar som gör att vi stämplas som terrorister”, konstaterar Carmen Ugarte, ursprungsfolksledare som aktivt protesterat mot gruvbolaget Buenaventuras miljöförstörelse

i Peru. Carmen Ugarte har fem åtal emot sig på grund av sitt deltagande i demonstrationer mot Buenaventura. Svenska pensionspengar, via första AP-fonden hade fram till förra året stora investeringar i gruvbolaget. När vi träffade AP-fondernas Etikråd tog Carmen fram papper från rättegångarna. Åtalspunkterna är under all kritik. Det är uppenbart att syftet är att avskräcka Carmen från att fortsätta leda mobiliseringarna mot gruvdriften.

I Chile har mapuchefolkets protester kriminaliserats genom Pinochets ”antiterroristlagar” som innebär att människor kan hållas häktade misstänkta för terrorism upp till två år utan rätt till advokat. De åtalade döms i militärdomstolar vilket vanligtvis ger extremt långa fängelsestraff. De sociala rörelserna i Colombia är en ständig måltavla för terroriststämpling. I Ecuador dömdes förra året Carlos Perez, jurist och ordförande för en lokal organisation, till åtta dagars fängelse för protester mot ny vattenlag som hotar tillgången i området

Kimsacocha. Även studentrörelsen i Mexiko drabbades hårt under 2012 av rättegångar och domar mot unga studentledare.

Kriminaliseringen av protester hotar principiella mänskliga rättigheter, såsom yttrandefriheten och rätten till organisering. Det är en form av förtryck som döljs bakom lagar och kostsamma rättegångar men som har som syfte att kväva kampen mot orättvisor och stämpla människorättskampar. Frågan måste därför uppmärksammas i den politiska dialogen och på alla nivåer. Om rätten till och utrymme för samhällsengagemang kvävs och begränsas, hindras möjligheten att bekämpa orättvisor och förtryck.

Francisco Contreras
Ordförande
Latinamerikagrupperna

Rutan

Vill du bli publicerad här? Maila info@latinamerikagrupperna.se

Illustration av Sori Lundqvist

Överraska någon med Latinamerikagruppernas "Kort för rättvisa"

Pengarna från kortet går direkt till de latinamerikanska folkrörelsernas arbete för folkligt inflytande, demokrati och mänskliga rättigheter. Du kan själv välja text på kortet och få det skickat direkt till mottagaren, eller få det skickat till dig så att du kan överlämna det personligen. Beställ via hemsidan: <http://latinamerikagrupperna.se/vart-material/gavobrev>

Röster från Latinamerika är Latinamerikagruppernas tidning om Latinamerika ur ett folkrelseperspektiv. Tidningen fokuserar på småskaliga jordbrukare, lantarbetare och ursprungsfolk samt deras kamp för hållbar utveckling och social rättvisa.

Röster från Latinamerika är ett verktyg för att lyfta och informera om de frågor som vi och våra samarbetsorganisationer arbetar med, kort och gott ett redskap för förändring.

Röster från Latinamerika ges ut fyra gånger per år inklusive ett temanummer. En prenumeration kostar 100 kr/år. Blir du medlem i Latinamerikagrupperna får du tidningen på köpet.

Aven publicerad i globalarkivet.se